

Gedėjimą lydėjo daugybė formalumų. Visi, senas ar jaunas, turėjo padėti į šalį savo brangius, prašmatniai siuvinėtus drabužius ir apsivilkti juodą rūbą. Visų rūšių kvėpalai ir kvapieji tepalai buvo draudžiami. Moterys, rožių vandeniui mėginančios naikinti dažų kvapą, sklindantį nuo juodo rūbo, buvo laikomos beširdėmis. Pirmas kelias naktis nė vienas iš suaugusiųjų neprišilietė prie savo lovos, taip rodydamas meilę mūsų velioniui tėčiui, kurio kūnas gulėjo įvyniotas šaltame rūsyje.

Keturias dienas ir keturias naktis namai panėšėjo į didelį viešbutį. Visi, nuo princo iki elgetos, galėjo užėti į rūmus ir pavalgyti. Laikantis senos tradicijos buvo ruošiami mėgstamiausi velionio valgiai ir dalijami vargšams.

Velionio žmonos, teisėtos ir tos, kurios buvo pirktos kaip vergės, privalėjo gedėti keturis mėnesius. Tos nelaimėlės turėjo tūnoti tamsiuose kambariuose ir nesirodyti dienos šviesoje, juo labiau tiesioginiuose saulės spinduliuose.

Pasibaigus šiam laikui visos našlės privalėjo drauge praustis nuo galvos iki kojų, o už jų stovinčios vergės virš ponių galvų vieną į kitą daužydavo du kalavijus. Kadangi mano tėvo naš-

lių buvo tiek daug, kad šią ceremoniją būtų galima atlikti vonių patalpose, ji vyko paplūdimyje. Neįprastas reginys smalsuoliui.

Po ceremonijos našlės apsivelka naujus drabužius ir laisvos vėl ištekėti.

Emily Ruete, „Arabų princesės atsiminimai“,
autobiografija, 1886

1.

Kopenhaga, 2015 m. lapkričio 30 d.

Užverčiu galvą ir įsmeigiu akis į juodą informacinę lentą. Žvilgsnis bėga baltų raidžių eilutėmis. Kurgi skrydis į Hamburgą? O ne! Žodžius galvoje palydi iš burnos išsprūdęs keistas garsas, lyg dejonė, lyg urzgimas. Ir kam taip galvotrūkčiais skubėjau?

Lėktuvas iš Palangos vėlavo. Vis suko ratus virš Kopenhagos lyg kvailas paukštis, nusprendęs pasigrožėti naktinio miesto žiburiais ir šviesomis, sunkiai prasiskverbiantėmis pro tirštėjantį rūką. Kai nusileidome Danijos sostinėje, iki skrydžio į Hamburgą buvo likęs vos pusvalandis. Kad iš lėktuvo išlėkčiau pirma, kaip pamišusi pro nepatenkintus ir taip pat skubančius bendrakeleivius prasibroviau į salono priekį ir nekantriai šnopavau į nugarą stiuardesei, ramiai laukiančiai ženkle atidaryti duris. Išsiveržusi iš metalinio paukščio nasrų, paknopstomis taip skuodžiau ilgais oro uosto koridoriais, kad širdies kalimas ir lagamino ratukų dardėjimas užgulė ausis. Nardžiau, stumdžiausi, buvau nemandagi, kad tik suspėčiau į tą sumautą reisą. O jis štai dviem valandom atidėtas!

Kokie geri buvo laikai, kai iš Hamburgo galėjai skristi tiesiai į Palangą. Nuo namų Hamburge tėvų namus Priekulėje pasiek-

davau per tris su puse valandos. Nepamenu kada tiksliai, bet gal po kelerių metų kelionė prailgo dar penkiasdešimt penkiomis minutėmis. Lėktuvas leisdavosi nebe Palangoje, o Liepojoje. Bet ir tada dar nebuvo blogiausias variantas. Nes paskui tiesioginių skrydžių iš Hamburgo į Lietuvą su visai nebeliko. Net į Vilnių. Lyg Lietuva būtų susigūžusi, susitraukusi ir tapusi nereikšminga žemėlapiu dėmele. Pažadai, kad tokių vėl atsiras, vos gimę iškeliaudavo į pažadų rojų. Tad dabar tenka tenkintis jungiamaisiais skrydžiais, dažniausiai per Kopenhagą. Nes danų oro uostas man patinka daug labiau nei latvių. Nepykite broliukai latviai, jūs garbingoje antroje vietoje.

Ir kas būtų atsitikę, jei būčiau pavėlavusi? Ogi nieko. Visiškai nieko. Oro linijos būtų pasiūliusios kitą skrydį. Na, būčiau parskridusi į Hamburgą kiek vėliau. Ir kas? Juk manęs jame nelaukia nei svarbus susitikimas, nei verkiantis kūdikis. Taip, Frederikė laukia. Bet ji manęs laukia visada. Ir į laikrodį nedirščioja. Nors jos svetainėje ant sienos kabo net du. Tik ne tam, kad reguliuotų jos dienų tėkmę ar skaičiuotų laukimo valandas. Tie laikrodžiai – ne prievaizdai, o puošmena, būtina interjero detalė, interjero, kuris būtų labai patikęs jos prosenelei Salmei.

Manoji Frederikė nepavaldi laikui. Visomis prasmėmis. Šios laisvės jai šiek tiek pavydžiu, nes pati esu laiko ir laikrodžių vergė. Punktualumą įsiurbiau su motinos pienu. Tikriausiai gavau gana didelę dozę. Patikėkite, punktualesnio už save žmogaus nesu sutikusi per visą gyvenimą, o įvairiausio plauko pasaulio piliečių aš mačiusi per akis. Visada įsivaizdavau, kad vokiečiai – punktualumo įsikūnijimas. Deja! Kadaisė galbūt tokie ir buvo,

tačiau pagyvenusi šiek tiek laiko Vokietijoje supratau, kad šioje srityje juos lenkiu visa mylia. Gal geriau sakyti – visa valanda. Dar tiksliau – bent penkiomis minutėmis tai jau tikrai. Draugai įprato, kad pakviesta ateiti į gimtadienį šeštą valandą vakaro, skambutį prie durų spaudžiu be penkių šešios, o paskui kartu su šeimininke laikiu padorių svečių, kurie anksčiausiai pasirodys tik po gero ketvirčio valandos. Per tą laiką ji dar atsiprašys ir išbėgs pasipudruoti nosytės, o aš spėsiu perskaityti knygų pavadinimus vienoje ar poroje lentynų, nelygu, kiek tas pudravimasis užtruks. Naujus pažįstamus toks mano punktualumas trikdo. Kita vertus, į gimtadienius jie manęs ir nekviečia, tad menkas jiems nuostolis.

Prisipažinusi, kad esu laiko vergė, turiu išpažinti ir dar vieną nuodėmę. Esu priklausoma nuo žodžių. Visai kaip kiti būna priklausomi nuo alkoholio, nikotino ar kompiuterinių žaidimų. Užrašyti žodžiai pagauna mano dėmesį kaip voratinklis musę. Užhipnotizuoja ir viską aplinkui nustelbia. Tada nematau nieko, tik parašytus žodžius. Kartą su buvusiu vyru lankiausi Šri Lanke. Atvažiuojame prie didžiulio krioklio. Jis žavisi jo didybe, o aš negaliu atsitraukti nuo stendo, kuriame užrašyta, kad per metus čia žuvo trisdešimt penki žmonės ir laiptoti akmenimis nerekomenduojama. Tas stendas iki šiol stovi akyse, o krioklys išbluko. Visiškai. Kaip ir ekskursija po arbatos gamyklą, nes viską užgožė virš durų pakabintas užrašas: „Nesispjaudyti.“

Ką veikiu su žodžiais? Juos verčiu! Puikiai moku keturias kalbas: lietuvių, rusų, vokiečių ir anglų. Prireikus susikalbu prancūziškai, ispaniškai ir itališkai. Tad mėtau ir gaudau žo-

džius kaip cirko žonglierius kamuoliukus. Mėtau juos iš vienos kalbos į kitą. Kai turiu laiko, stebiu, ar keičiasi jų atspalvis, ar vienoje kalboje jie įgyja daugiau svorio ir reikšmingumo nei kitoje. Mano profesija man idealiai tinka. Esu vertėja. Ir nors Lietuvoje girtis vis dar nelabai įprasta, pasakysiu, esu profesionalė, viena geriausių lietuvių vertėjų Hamburge.

Laikas, žodžiai ir... Bandysite spėti, kam dar negaliu atsispirti? Mano kojos puikiai tai žino. Ne, ne batams! Nors daugelis moterų serga batų liga ir nepraeis bent nestabtelėjusios prie avalynės parduotuvės vitrinos. Aš šiai kategorijai nepriklausau, o jei ir turiu tokią ligą, ji besimptomė arba labai lengvos formos. Batų eleganciją man nustelbia jų patogumas.

Tai ką gi žino kojos ir kur jos mane neša gerai joms pažįstamais Kopenhagos oro uosto koridoriais? Ogi į jūrų gėrybių barą! Jei tik turiu laiko, visada jame pasmaguriuju. Turiu net mėgstamiausią vietą. Antra kėdė iš kairės prie baro, arčiau langų. Visada sėdžiu veidu į laukimo salę. Žmonės man kur kas įdomesni nei lėktuvai. Ypač šiandien, kai lėktuvai ištirpo rūke.

Mano kėdė laisva, lyg manęs tik ir lauktų. Pririedu ir pastačiau lagaminą. Nusivelku puspaltį ir užmetu ant kėdės atkaltės. Jis juodas, visai kaip kiti mano drabužiai: džinsai, kašmyrinis megztukas, odiniai veikia kelius siekiantys suvarstomi batai. Nepamenu, kuris protingas žymus žmogus pasakė, kad spalvingos moterys rengiasi juodai. Nežinau, ar labai aš spalvinga, bet tais žodžiais atremiu mamos priekaištus, neva vilkiu kaip per gedulą. Nors vieną spalvotą drabužį turiu, žinoma, jei šaliką galima vadinti drabužiu. Nors maniškį veikiausiai galima. Ilgas,

platus, įspūdingas, nesvarbu, kad sintetinių siūlų, užtat visiškai nesiglamžantis, atlaikęs vėjus ir lietus, gerus tris dešimtmečius ir apkeliavęs tris žemynus. Svarbiausia, ryškiai raudonas. Kaip toreadoro skraistė koridoje. Erzinti buliams. Ar bent atkreipti jų dėmesį. Ir taikau jį pagal paskirtį. Dvikojuis veikia ne blogiau nei keturkojus.

Sukaitau. Plaštaka pasivėduoju, negelbsti. Nusivynioju šaliką ir pakabinu ant lagamino. Žavus juodaplaukis padavėjas įteikia valgiaraštį. Šypsosi ne tik jo lūpos, bet ir akys. Retas atvejis, bet malonus. Kaip per dieną nuo kojų nenusivarė? O gal tik dabar pradėjo pamainą?

Atsilyginu jam šypsena ir šiek tiek linkteliu galvą. Į valgiaraštį nė nežvilgteliu. Moku jį atmintinai. Skrandis sugurgia iš malonumo, gerai nujausdamas, ko tikėtis. Šalto baltojo *Sancerre* vyno ir jūra kvepiančių austrių.

Kol jaunuolis aptarnauja kitus klientus, iš rankinės išsitraukiu veidrodėlį. Į mane žvelgia kiek pavargusios mėlynos akys. Reikėtų įsilašinti lašų, kad išblukintų raudonus kapiliarų ornamentus, kuriais mano akys lėktuvuose ir pernelyg sausose patalpose visada pasipuošia. Gerai, bent tušas nenubėgęs. Pirštus pavidurinu į plaukus ir papurenu. Veikiau iš įpratimo nei iš reikalo. Pečius siekiančių plaukų kirpimas nepriekaištingas. Ir spalva – sodri, kaštoninė. Kiekvieną kartą lankydama tėvus užsuku ir pas kirpėją. Auksė tikras auksas. Jai Paryžiuje, o ne Priekulėje dirbti. Auksinės rankos. Kai trinkdama plaukus ji masažuoja man galvą, murkiu kaip kaimynų katė. Hamburge pakeičiau ne vieną kirpėją, bet tokios kaip Auksės neradau.

Paskutinis štrichas – raudonas lūpdažis. Nesvarbu, kad jo atspaudu tuoj pašventinsiu vyno taurę. Pirminė jo paskirtis buvo kaip šaliko – patraukti vyrų dėmesį. Juk niekada nežinai, kada prieš akis išdygs tavo gyvenimo meilė. Turiu tokią pažįstamą. Nei gražuolė, nei ką. Mama sakytų: „Nei krūtinės, nei šikinės.“ Veikiau pilka pelytė. Tačiau meilės jai kaip po lietaus dygsta pačiose netikėčiausiose vietose: lėktuvuose, degalinėse, prie šiukšlių konteinerių, meilė ją užklumpa net gatvės perėjoje. Eina į kioską pirkti cigarečių, o grįžta su vyru! Nė viena iš jos pažįstamų taip ir neperpratome, ką vyrai ją pamatę įžvelgė. Bet ką nors įžvelgė. Juk nebuvo visi iki vieno beviltiški trumparegiai.

Man vyrų fronte sekėsi kur kas prasčiau. Po pažinčių svetainės nenardžiau, o darbe kontingentas labai jau vienodas: lignonai arba kaliniai. Verslininkų pasitaikydavo retai, o vertų dėmesio verslininkų – dar rečiau. Nekalta mergelė nebuva. Turėjau vieną teisėtą vyrą, porą neteisėtų, keletą pusiau teisėtų. Širdies muziejuje dūlėjo ir keletas egzotiškų eksponatų. Prieš keletą metų nusprendžiau, kad vyrų man išvis nereikia. Nes jie tik trukdo... darbui. Kai padariau šį išganingą atradimą, jie iš mano gyvenimo dingo, tik įprotis raudonai dažyti lūpas liko. Lūpdažis man suteikia savikliovos. Tai slaptas mano ginklas. Na, netikėtas lietuviškas žodis „ginklas“. Ginklas skirtas ginti, o ką daryti, jei susiruošei į ataką? Kitose kalbose šiuo žodžiu gali ir gintis, ir mestis į puolimą, o lietuvių kalboje – tik gintis... Mano lūpdažis ne iš lietuviško arsenalo.

– Jūsų užsakymas, poniam.

Padavėjas prieš mane pastato taurę vyno ir padeda lėkštę su smulkinto ledo gabaliukais, ant kurių lyg ruonės ant ledo lyčių ilsisi šešios austrės perlamutrinėse geldelėse. Trys citrinos gabaliukai, vyno acto ir raudonų svogūnų padažas. Šio man neprisireiks. Austrės man skaniausios su šlakeliu citrinos sulčių. Gurkšteliu vyno. Dieviškas. Kaip tik tai, ko man reikėjo. Vieną griežinėlių citrinos išspaudžiu ant austrės, imu geldelę ir mažute šakute patikrinu, ar moliuskas pasiruošęs kelionei į burną. Kiek pakėlusį galvą įsiurbiau. Nekramtau. Kitą akimirką austrė keliauja tiesiai į skrandį. Užgeriu vynu ir net užsimerkiu iš malonumo. Va čia tai gyvenimas! Lyg sėdėčiau žvejų kaimelyje prie Ligūrijos jūros ir vietos restoranėlyje skanaučiau ryto laimikį. Atsimerkiu. Į mane patikliai žiūri dar penkios austrės. Nėra to blogo, kas neišeitų į gera. Vėluojantis lėktuvas – tikra dovana skrandžiui.

Kai lėkštėje lieka viena vienintelė austrė ir jau svarstau, ar nevertėtų užsisakyti antros porcijos, man pasivaidena, kad girdžiu pirmuosius „Džiaugsmo“ akordus. Suklūstu. Melodija sklinda už nugaros ir vis garsėja. Galų gale suprantu, kad taip gieda kažkieno mobilusis. Aš nenusistačiusi prieš Bethoveną, juo labiau prieš Devintąją, arba „Džiaugsmo“, simfoniją, ji man net labai patinka, bet niekada nešautų į galvą taip įgarsinti telefono skambučio. Gal tas aparatėlis kokios vienišos senučiukės, kuriai kiekvienas skambutis didžiausias džiaugsmas? O gal naujai iškepto europarlamentaro? Norėčiau pažiūrėti į to mobiliojo savininką, bet juk nesisukiosiu lyg mažvaikė. Damai, smagu-riaujančiai austrėmis, visai nepritinka.

Simfonijos „Džiaugsmui“ garsus nutraukia vyriškas balsas. Ištempusi ausis klausausi. Kalba angliškai su akcentu, tokiu menku, kad neatskiriui, ar jis skandinaviškas, ar baltiškas. Tikrai ne rusiškas. Vyras sako, kad lėktuvas vėluos, kad prasidėjo lijundra, šąla, kad... Šį kartą mane pagauna ne žodžiai, o balsas. Lyg būtų suteptas alyvuogių aliejumi. Aukščiausios klasės alyvuogių aliejumi, kvepiančiu Toskana ir prabangiomis jos vilomis. Lengvai banguojantis, kaip kiparisais apaugęs kelias tarp kalvų... Esu girdėjusi tą balsą... Tikrai girdėjusi... Staiga pajuntu, kaip atsiveriant prakaito liaukoms sudilgčioja pažastyse. Skrandyje austrės susiginčija, stumdosi. Ima suktis galva. Nugertą taurę priglaudžiu prie kaktos, viliuosi, kad vėsa įveiks svaigulį. O balsas jau neša mane tolyn. Per kalvas ir klonius, per aukštuosius kalnelius, per žaliuosius gojelius, per mėnesius ir metus. Skraidina tolyn, vis tolyn... Tik ne Italijon...

2.

Maskva, 1984 m. lapkričio 15 d.

Prie lifto studentų bendrabutyje šurmuliuoja minia. Nėra ko stebėtis, pastate dvidešimt du aukštai, o vienas iš liftų dėl techninių kliūčių šiandien neveikia. Šoniniai liftai man netinka, jie kelia tik iki penkiolikto, o aš gyvenu dvidešimtame aukšte. Kartais rytais, neapsikentusi amžino laukimo prie lifto, mankštiniu kojais bėgdama laiptais žemyn, bet grįžusi po paskaitų neturiu jokio noro pėstute kėblinti į viršų. Palauksiu. Ne pirmas kartas. O ir skubėti neturiu priežasčių.

Lifto durys atsidaro. Vos spėjus iš kabinos išsokti porai merginų, į ją plūsteli nekantruolių banga. Aš ne iš tokių. Mano banga bus gal tik trečioji. Vaikinai ir merginos spaudžiasi vienas prie kito, krykštauja, juokauja. Nepamatysi nė vienos surūgusios minos, lyg tokia grūstis būtų didžiausia pramoga. Galų gale, kai liftas primena silkių prikimštą statinę ir nelikę nė menkiausios vietelės dar vienai dvaselei, jo durys po kelių nesėkmingų bandymų užsidaro. Studentai silkės keliauja aukštyn.

Kol liftas grįš, teks palaukti. Nemoku šiaip stypsoti, tad žengiu porą žingsnių į šalį, čia virš rašomojo stalo, nukloto laikraš-

čiais, ant sienos kabo medinė laiškų lentynėlė. Kiekvieno skyrelio apačioje priklijuotas baltas lapelis, ant jo tušinu ku parašyta viena iš abėcėlės raidžių. Iš skyrelio *M* paimu laiškų krūvelę. Ilgėliau akimis varstau laiškus iš užsienio, grožiuisi spalvingais pašto ženklais, skaitau šalių, iš kurių jie atkeliavo, pavadinimus. Žinau, kad toje krūvelėje nėra man skirto. Laišką iš mamos gavau prieš porą dienų, iš Neringos – prieš savaitę, iš Sigio – vakar, tad kas dar galėtų man rašyti?

Padėjusi laiškus į vietą, grįžtu prie lifto. Atsiremiu nugara į sieną. Taip laukti lengviau. Nužiūrinėju studentų drabužius, gaudau kalbų nuotrupas. Bendrabutyje gyvena ne tik pačių įvairiausių tautybių iš plačiosios mūsų šalies atstovai, bet ir užsieniečiai, rusiškų žodžių sraute gali išžvejoti visokiausios egzotikos: ispaniškos, vietnamietiškos, graikiškos, arabiškos... Staiga pasivaidena, kad kažkas kalba lietuviškai. Įsitempiu. Jau beveik tris mėnesius gyvenu šiame bendrabutyje, bet dar nesutikau nė vieno lietuvio. Mūsų kurse aš taip pat vienintelė lietuvaitė.

– Taip, ačiū, gavau...

Dabar neabejoju – man nepasigirdo. Akimis ieškau, kas ištarė tuos žodžius.

– Nereikia, mama, nebesiūsk...

Žengteliu porą žingsnių į šoną, į regos lauką patenka jaunuolis prie kabančio ant sienos telefono aparato. O gal tiksliau sakyti vyras? Vis dar nesuprantu, kur riba, kurią peržengęs jaunuolis tampa vyru. Tamsių kiek garbanotų plaukų, aukštesnio nei vidutinis ūgio. Jis nosisukęs į sieną, kiek palenkęs galvą spaudžia ragelį prie ausies, tad veido nematau, tik griežtą pečių

liniją; samaninis megztinis, aplink kaklą tamsiai rudas šalikas ir plaštaka, apglėbusi ragelį.

Lifto durys vėl atsidaro, dar vienas studentų būrelis suguža į kabiną, būtų vietos ir man, bendrakursė moja ranka, rusiškai sako: „Tilpsi, dar tilpsi“, bet aš tik nusišypsau, pakratau galvą ir mosteliu ranka, važiuokit, važiuokit, palauksiu, palauksiu...

Ir laukiu. Ne grįžtančio lifto, o kada vyrukas pakabins ragelį.

Puikiai žinau: svetimų pokalbių klausytis nemandagu. Tačiau neprisiverčiu pasitraukti toliau. Tie lietuviški žodžiai, suvilgyti sodraus, bet švelnaus balso tembro, lyg oriniai pyragaičiai mūsų fakulteto bufeto vitrinoje, jiems atsispirti nerandi jėgų. Vyriškas balsas hipnotizuoja, užgožia visus kitus garsus, skverbiasi pro odos poras ir pamažu užpildo krūtinėje žiojinčią tuštumą. Tuštumą, kuri turi vardą – tėviškės ilgesys.

Vyrukas padeda ragelį ir atsisuka. Keliai sulinksta. Lyg kas būtų trenkęs man į galvą. Jis stulbinamai gražus! Pailgas veidas, aukšta kakta, išraiškingi tamsūs antakiai, tiesi nosis, gražios lūpos, griežtokas smakras... Mūsų žvilgsniai susitinka. Kokia netikėta akių spalva! Ką ji man primena? Ką? Ogi garstyčias! Tas, kuriomis gardinu pieniškas dešreles bendrabučio valgykloje. Tačiau žvilgsnis anaiptol ne griežtas. Veikiau mąslus.

Dešine ranka nusitraukiu megztą raudoną beretę ir žengiu prie vyruko.

– Atsiprašau, išgirdau kalbant lietuviškai... Dar nesu sutikusi čia nė vieno lietuvaicio...

Jis žiūri į mane kiek suglumęs, o aš kaip prisukta malū:

– Aš Monika, studijuoju vokiečių, pirmakursė. O jūs? Ar čia studijuoja ir daugiau lietuvių?

– Labas, Monika, tik nesakyk man „jūs“, nes pasijusiu beviltiškai senas, – šypteli vyrukas. – Aš fizikas, jau baigiu mokslus. Lietuvių čia studijuoja ir daugiau, pažįstu keletą filosofų, jie gyvena čia, DSV*. Bemaž visi aspirantai gyvena centriniuose universiteto rūmuose, aš pats – DSK**. Veikiausiai dar neįsiminei santrumpų, tai studentų namai Kravčenkos gatvėje. Kartą per savaitę susitinkame Lietuvos atstovybėje. Žinai, kur ji? Povarskajos 24. Ten pamuzikuojam, padainuojam. Aspirantas Virgis – medikas, bet jam kokį nori instrumentą duok, jis pagros...

– Įdomu, – spirgu iš džiaugsmo, lyg atradusi kelią į Eldoradą. – Aš galėčiau šokių pamokyti, lankiau tautinių šokių būrelį... – neatsistebiu savo įžūlumu ir drąsa, bet žodžiai šį kartą greitesni už mane.

– Tai ateik trečiadienį, renkamės šeštą vakare, tada galėsime daugiau pakalbėti, – jis suka prie laiptų. – Dabar skubu. Turiu pas vieną pažįstamą užbėgti.

– Gerai, būtinai ateisiu, – džiaugsmingai kaip jauna kumelaitė kinkčioju galvą ir lydžiu ją žvilgsniu.

Jam vos nedingus iš akiračio laiptų aikštelėje pakeliui į antrą aukštą, atsitokėju. Įsikibusi į turėklą peršoku dvi pakopas ir užvertusi galvą šūkteliu:

– O kuo tu vardu, fizike?!

– Ugnius, – iš viršaus ataidi vardas, o aš ją balsiai pakartoju: Ugnius.

* ДСВ – Дом студентов на улице Вернадского (rus.).

** ДСК – Дом студентов на улице Кравченко (rus.).

3.

Kopenhaga, 2015 m. lapkričio 30 d.

– Ugnius... – pakartoja dabar mano lūpos.

Tyliai išstartas vardas krenta ant paskutinės austrės kartu su citrinos sulčių lašais. Moliuskas pasišiausia. Taip jam ir reikia. Griebiu geldelę, sušliurpiu ir užgeriu vynu. Giliai įkvepiu, kelias akimirkas sulaikau orą išsipūtusioje krūtinėje, tada iškvepiu ir pasisuku visu kūnu.

Taip, čia jis. Ir kaip man buvo šovusi į galvą mintis, kad jo neatpažinčiau. Gyvenimo audros Ugniaus veido nenusiaubė. Nesvarbu, kad kakta dar kiek aukštesnė plaukų linijai dviem bangom atsitraukus atgal, kad juodas garbanas metai aptaškė balta pieno puta ir rūpesčių žuvėdros aplink akis pripėdavo. Jis vis toks pat pasiutusiai patrauklus, nors atrodo šiek tiek išvargęs ir pablyškęs. Sėdi palinkęs prie stalo, maigo telefoną ir nė neįtaria, kad jį kas nors stebi. Tada Maskvoje telefonu kalbėdamas su motina irgi neįtarė. Nusišypsau ir atsistojusi žingsniuoju prie jo staliuko.

Jis manęs nemato. Kyla pagunda ranka paliesti jam petį, bet nuveju šią mintį kaip įžūlią. Jis vis dar neatitraukia akių nuo mobiliojo ekranėlio. Truputį pasilenkiu į priekį.

– Ugniau? – klausimas retorinis, bet jis to nežino.

Pakelia galvą ir į mane įsminga garstyčių spalvos akys. Leidžiuosi nužvelgiama. Matau, kaip suglumimą keičia nuostaba, nuostabą – abejonė, abejonę – atpažinimo džiaugsmas. Šypsausi ir tyliu.

– Monika?.. Tu... Tu išgražėjai!

Raudonio banga bloškia man į skruostus. Patikėkite, kai tau ant nosies penkiasdešimt, kartais patiki keisčiausiais paisalais. Na, kad ir tokiais, neva keturiasdešimt devynerių atrodo gražiau nei aštuoniolikos. Tik šįkart komplimento nesitikėjau. Greičiau ko nors panašiai į „Šimtas metų!“ ar „Ką čia veiki?“ Galbūt kiek vėliau, jau išsišnekėjus, galėtų pridurti: „O tu gerai atrodo!“, bet ne pirmu sakiniu rėžti: „Tu išgražėjai.“

– Gal galiu prisėsti?

– Žinoma, žinoma, – jis pašoka ant kojų, atitraukia man kėdę, nors šimtas metų kaip niekas taip nebesielgia, tada, abiem rankomis įsikibęs į atkaltę, pakrato galvą ir žiūrėdamas tiesiai man į akis sako: – Čia tai bent staigmena! Vis dar negaliu patikėti...

– Luktelėk, tik lagaminą pasiimsiu ir perspėsiu padavėją, kad niekur nebėgu.

Jis stebi kiekvieną mano žingsnį. Ištiesinu pečius, nugarą, stengiuosi žingsniuoti kuo grakščiau ir dar palinguoju klubais, statydama pėdą po pėdos tiesiai prieš save. Mačiau laidoje, kaip manekenės buvo taip mokomos. Ir ką čia išdarinėjau?

Nusistebiu ir net pykteliu ant savęs. Nuo baro griebiu savo taurę su vynu, padavėjui ženklais parodau, kur persėdu, ant ran-

kos su taure persimetu puspaltį, kita sugriebiu lagamino rankeną, ant kurio dar pūpso ir rankinė, o tada su visa manta keliauju prie Ugniiaus staliuko ir įsitaisau. Ir sutrinku suvokdama, kad nežinau, nuo ko pradėti pokalbį.

Ko pirmiausia reikia paklausti žmogaus, kurio nematei be-
maž trisdešimt metų? Apie kurį nori sužinoti viską, nes nuos-
kaudos seniai pasitraukė, o smalsumas išliko. Kuris iš milijono
klausimų turėtų būti pirmasis? Juk neklausi, kaip jo sveikata ar
kaip laikosi tėvai. Pernelyg tiesmukiškai skambėtų ir klausimas,
kur dirbi. Šiaip ar taip, mudu ne teismo apklausų kambaryje.

– Tai išgerkime už susitikimą, – išgelbėdamas mane nuo
pasirinkimo naštos Ugnius pakelia bokalą, o aš pustuštę taурę.
Abu suvilgome burnas gėrimais. – Užsakyti dar? – klausia pa-
stebėjęs, kad mano taурėje vyno vos keli lašai. – Kokį geri?

– Ne, ačiū, man jau pakaks, – meluoju, nors antra taурė kaip
niekad praverstų.

– Tai kokie vėjai tave čia atpūtė? – klausinėtojo iniciatyvos
imasi Ugnius ir aš jam dėkinga.

Matau, ir jis jaudinasi. Kitaip nesukinėtų taip įnirtingai ran-
kose bokalo.

– Lankiau tėvus Lietuvoje.

– Jie vis dar gyvena Priekulėje? – klausia.

– Priekulėje, – atsakau nustebusi, kad ikšiol prisimena.

– O tu pati kur?

– Hamburge.

– Hamburge? Oho! Seniai?